

ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

2021

РІЧНИЙ
ЗВІТ

ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

ЗМІСТ

Вступне слово	4
---------------------	---

Напрям «Верховенство права»

Вибори	7
Доступ до публічної інформації	9
Судова реформа та кампанія ЧЕСНО. Фільтруй суд!	11

Напрям «Незалежні медіа»

Розвиток незалежних медіа	14
Медійна освіта	16
Незалежна медійна рада	18

Напрям «Громадянське суспільство»

Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України	21
100 вчинків відповідальних громадян	25
Відкритий університет реформ	27
Кампанія «За безпечні дороги»	29
Київ без тютюнового диму	31
Навчальні проєкти в сфері адвокації та комунікації	33
Комунікації	35
Фінансовий звіт	36
Донори та партнери	37

БУДУЄМО ВІДПОВІДАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО У НОВИХ УМОВАХ

Олеся ХОЛОПІК,
директорка ЦЕДЕМ

Ми публікуємо звіт за 2021 рік влітку 22-го, коли в Україні точиться війна з її новими викликами. Та все ж, озираючись назад, ми розуміємо, що досвід попередніх років підготував нас і до цього та заклав міцний фундамент.

Адже у 2021 році ЦЕДЕМ, як і решта світу, звикав до життя у новій реальності з пандемією, що не вщухала. Тож поступово ми вчилися не лише жити в онлайн-форматі, а й шукати баланс між робочими потребами (серед яких і живе спілкування з людьми) та безпекою кожного з нас. Саме успіх у цій справі допоміг Центру демократії та верховенства права працювати та досягати нових результатів у 2021 році.

Наша місія залишається незмінною: сприяти розвитку суспільства активних та відповідальних громадян. Однак ми знаходимо нові шляхи до її втілення. Плануючи наші навчальні проєкти, заходи та інформаційні кампанії, ми прагнемо не лише відповідати на сьогоднішні виклики, а й закладати фундамент майбутніх змін, результат яких побачимо лише через роки.

Саме так ми працюємо у царині громадянського суспільства: разом із партнерами допомагаємо організаціям бути стійкішими та успішнішими, навчаємо, обговорюємо та пропонуємо правові зміни, які зміцнять українське суспільство.

ЦЕДЕМ також розпочав загальноукраїнську дискусію про відповідальність. Адже кожному із нас під силу вчинки, які змінюють своє село, місто, регіон, а отже, і країну — на краще. Історії людей, які дбають про історичну спадщину, захищають довкілля у своєму мі-

сті чи допомагають студентам робити перші кроки в IT-сфері — справді надихають.

Однак і в інших традиційних для ЦЕДЕМ сферах: верховенства права, медіа, захисту громадян від тютюну та безпеки на українських дорогах — 2021 рік був багатим на події. Пандемія породила нові хвилі дезінформації, дискусії про роль журналістики, а людей спонукала приділяти більше уваги власному здоров'ю. Законодавчі зміни, санкції проти проросійських телеканалів та технічний прогрес змінювали медійний ландшафт України. У кожному з наших напрямів ми й далі йшли курсом, закладеним у попередні роки.

Так само ЦЕДЕМ не обмежував свою роботу тільки столицею. Ми втілювали свої проєкти у різних регіонах, а онлайн-формат деяких заходів лише допомагав долучити до них активних та відповідальних людей із різних куточків України.

Та досягнути успіху на реформаторському полі можна лише спільними зусиллями. Тому я вдячна нашим українським та міжнародним партнерам за плідні дискусії, підтримку, співпрацю і все, що нам вдавалося. Дякую команді ЦЕДЕМ, консультантам, стажерам та кожному, хто долучався до нашої роботи.

Впевнена, у 2022 році ми разом сягнемо нових висот та перемоги!

НАПРЯМ «**ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА**»

Верховенство права —
фундаментальний принцип для
незалежної і демократичної держави.

Принцип верховенства
права є основою для стало-
го розвитку суспільства й
охоплює майже всі аспекти
життя громадян: від особи-
стої безпеки, свободи слова
та зібрань — до ефективної
боротьби з корупцією.
У межах напрямку «Верховен-
ство права» експерти ЦЕДЕМ

досліджують державну по-
літику з питань доступу до
публічної інформації, судової,
виборчої реформи, аналізу-
ють міжнародний досвід та
готують практичні рекомен-
дації для подолання актуаль-
них проблем України, зокре-
ма через внесення змін до
законодавства.

ВИБОРИ

Мета — інформувати виборців про виборчий процес, щоб вони робили свідомий вибір, а виборчі кампанії відбувалися за прозорими і зрозумілими правилами.

У 2021 році на деяких округах відбулися позачергові місцеві вибори, на яких громадяни голосували за депутатів місцевих рад, сільських та міських голів. Також з'явилися законодавчі ініціативи про місцевий і всеукраїнський референдуми. Ми пильно спостерігали за виборчими кампаніями та аналізували законодавчі ініціативи щодо виборів та референдумів.

Інформаційна кампанія

Експерти ЦЕДЕМ підготували та опублікували низку матеріалів та інфографік з різних виборчих питань, зокрема, про законодавчі ініціативи щодо місцевого та всеукраїнського референдуму, а також календар місцевих та проміжних виборів 2021 року.

Освітня кампанія

Розробили інтерактивний освітній онлайн-тест «Що ти знаєш про вибори», аби виборці дізнавалися більше про сам процес, свої права та обов'язки.

ПОНАД 150 ВИБОРЦІВ
ВЖЕ ПРОЙШЛИ ОСВІТНІЙ
ВИБОРЧИЙ ТЕСТ

Аналітика

Ми провели ґрунтовне дослідження, за підсумками якого вийшов аналітичний матеріал «Як персональні дані стали розмінною монетою політичних сил на виборах». Детально проаналізували, як персональні дані використовуються у виборчій сфері, яка світова практика захисту даних та як цей досвід можна застосувати в Україні. Надали практичні рекомендації виборцям, як держава може на належному рівні захистити персональні дані громадян України.

Підготували також аналітичний матеріал «Чи відбулась парламентська реформа», де проаналізували основні досягнення у реалізації парламентської реформи (за час роботи парламенту 8-го та 9-го скликань) та завдання, з якими стикається Верховна Рада. Також надали рекомендації, аби вдосконалити її в подальшому.

ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Понад 10 років поспіль ми стежимо за належною імплементацією Закону України «Про доступ до публічної інформації» та допомагаємо практично реалізувати право на доступ до інформації.

Верховенство права ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У 2021 році на честь 10 річниці закону команда провела міжнародний Форум з доступу до публічної інформації.

Ми також провели серію тренінгів з доступу до публічної інформації: зокрема, офлайн для **понад 50 ЖУРНАЛІСТІВ** у 4 регіонах

та онлайн для **30 СУДДІВ** і працівників адмінсудів усіх інстанцій з 9 регіонів України.

ПРОВЕЛИ ДВОЕТАПНИЙ
МОНІТОРИНГ САЙТІВ

**20 МІНІСТЕРСТВ
ТА 9 ЦОВВ**

щодо дотримання положень закону про доступ у частині висвітлення діяльності та взаємодії громадян.

Наша команда активно працює над **імпле-ментацією Конвенції Тромсе**, зокрема на рівні робочих груп із законодавчої роботи, а також із Міністерством культури та інформаційної політики України. У результаті співпраці експерти ЦЕДЕМ підготували порядок обрання добору кандидатів, які висуваються до Групи спеціалістів з доступу до офіційних документів Ради Європи.

416

нових членів Мережі захисників права на доступ до публічної інформації

4

експертні дискусії

понад 30

юридичних консультацій з питань права на інформацію

2

опубліковані консультації

2

судові процеси про відстоювання права на інформацію

4

аналітичні матеріали на актуальні теми у сфері доступу

СУДОВА РЕФОРМА

ТА КАМПАНІЯ
ЧЕСНО. ФІЛЬТРУЙ СУД!

2021 рік став роком юридичного аналізу нових даних про суддів: оновлено базу суддівських профайлів ЧЕСНО. Фільтруй суд! та проведено моніторинг дисциплінарної практики Вищої ради правосуддя.

Верховенство права СУДОВА РЕФОРМА

У 2021 році ЦЕДЕМ в рамках кампанії «ЧЕСНО. Фільтруй суд!» продовжив проєкт щодо онлайн-бази чинних суддів України.

База профайлів суддів —

єдиний в Україні онлайн-ресурс, на якому в одному місці зібрана вся інформація про суддів. Це одночасно інструмент для формування історичної пам'яті про українських суддів, корисний ресурс для пошуку інформації про суддів, а також засіб м'якого впливу громадськості на хід судової реформи.

На сайті «ЧЕСНО. Фільтруй суд!» можна знайти загальну інформацію **5000+ СУДДІВ**, зокрема про їхній кар'єрний шлях, родинні зв'язки, майнові декларації, розгляд резонансних справ та притягнення до відповідальності. У 2021 році ми додали туди актуальні дані про майнові декларації, судові справи та іншу інформацію про доброчесність суддів, яка з'являлася у медіа.

Команда ЧЕСНО. Фільтруй суд! відслідковувала резонансні судові справи, у яких судді приймали сумнівні рішення, висвітлювала причетність суддів до вчинення кримінальних правопорушень та ходу їх розслідування. Моніторила новини на судову тематику, зокрема в частині актуальних змін до законодавства у сфері судової реформи.

Крім того, команда висвітлювала діяльність Етичної ради, яка має оцінити кандидатів на посади та чинних членів Вищої ради правосуддя на відповідність критеріям професійної етики та доброчесності, а також Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Моніторинг дисциплінарної практики Вищої ради правосуддя

Команда ЦЕДЕМ за підтримки Програми USAID «Нове правосуддя» проаналізувала **18 482 РІШЕННЯ** у дисциплінарних провадженнях Вищої ради правосуддя за 2019-2020 роки та сформували базу даних за типами рішень:

- залишення без розгляду скарги та повернення її скажнику
- відмова у відкритті дисциплінарної справи
- відмова у притягненні до дисциплінарної відповідальності судді
- притягнення до дисциплінарної відповідальності судді та ін.

ПРОАНАЛІЗОВАНО

**88 СУДОВИХ РІШЕНЬ
ВЕРХОВНОГО СУДУ**

у справах про оскарження відповідних рішень Вищої ради правосуддя за 2019-2020 роки.

У рамках проєкту команда ЦЕДЕМ підготувала звіт, розробила рекомендації для скажника та представила результати цього дослідження Вищій раді правосуддя.

НАПРЯМ
**«НЕЗАЛЕЖНІ
МЕДІА»**

Мета — сприяти появі якісної інформації,
незалежних медіа та суспільства
поінформованих громадян.

РОЗВИТОК НЕЗАЛЕЖНИХ МЕДІА

З 2005 року ЦЕДЕМ працює над розвитком якісних і неупереджених медіа, які надають чесну й збалансовану інформацію громадянам та без яких демократія не змогла б існувати.

Підтримка Суспільного мовника

У 2021 році ЦЕДЕМ продовжив роботу над удосконаленням медійного законодавства. Експерти ЦЕДЕМ взяли участь у розробці та адвокатуванні законодавчих змін, які парламент ухвалив у лютому 2021 року щодо призначення та звільнення членів Наглядової ради НТСУ. Це допомогло зробити Наглядову раду Суспільного ефективнішою та стійкішою і зміцнило незалежність мовника. Також ми адвокатували належне фінансування мовника.

“Становлення і розвиток суспільного мовлення для ЦЕДЕМу є однією з ключових реформ, над якою експерти працюють з початку заснування організації. Однією з головних задач є забезпечення фінансової та управлінської незалежності мовника. Саме тому зміни в закон, що убезпечують від втручання в незалежність, є для нас одним із ключових завдань

Ігор РОЗКЛАДАЙ,
заступник директорки ЦЕДЕМ

Аналітика

34 АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ (аналітичні огляди, аналітичні записки) експерти ЦЕДЕМ підготували за 2021 рік. Вони охопили теми роботи медіа, виборів, судової системи, доступу до публічної інформації та інших реформ. Автори виклали пропозиції до національного законодавства на основі найкращого міжнародного досвіду в окремих сферах.

У 2021 році:

- **8 ПРОЄКТІВ ЗАКОНІВ** детально проаналізували експерти ЦЕДЕМ. Вони стосувалися авторського права, використання державної мови у кіно, доступу мешканців прифронтових територій до українського мовлення, повноважень СБУ у сфері медіа тощо.
- **20 НОВИН** з коротким аналізом новел було опубліковано.

Консультування

- **30 КОНСУЛЬТАЦІЙ** експерти ЦЕДЕМ опублікували щодо роботи журналістів у правовому полі.
- **55 АДРЕСНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ** надали у відповідь на звернення через електронну пошту і гарячу лінію.

Протягом 2021 року ЦЕДЕМ провів:

- **3 ВЕБІНАРИ**, присвячені впливу штучного інтелекту на права людини та громадянське суспільство.
- **4 ЕКСПЕРТНІ ДИСКУСІЇ** щодо медійного законодавства, медіаграмотності та фінансування медіа.
- **1 КРУГЛИЙ СТІЛ**, присвячений питанням протидії дезінформації, обговоренню кращих практик та необхідних змін до національного законодавства.

МЕДІЙНА ОСВІТА

Медійна освіта — важлива частина роботи ЦЕДЕМ з моменту заснування організації. Ми регулярно організовуємо освітні курси з медійного права для журналістів, студентів, викладачів та активних громадян.

Міжнародна літня школа медійного права

З 2005 року ми щороку проводимо Міжнародну літню школу медійного права — інтенсивний навчальний курс із юридичних і практичних аспектів регулювання роботи медіа для юристів та журналістів.

ЦИФРА, ЯКОЮ ПИШАЄМОСЬ

**401 ВИПУСКНИК
ЗА 2005-2021 РР.**

XVII Міжнародна літня школа медійного права

(в онлайн-форматі)

У 2021 році ми додали до програми Літньої школи нові теми:

- Свобода слова у практиці Верховного Суду США
- Етичність штучного інтелекту
- Виклики сучасного фактчекінгу,
(на цю тему також провели дискусію)
- Ораторське мистецтво

36 УЧАСНИКІВ

з різних областей України,
Казахстану, Киргизстану та Молдови

25

лекцій

14

днів навчання

2

дискусії

Тренінги для журналістів філій Суспільного мовника

Наші експерти допомогли команді Суспільного вдосконалити знання про загальні питання регулювання права, доступ до публічної інформації, захист журналістських джерел, авторське право та дотримання балансу між свободою вираження поглядів та приватністю.

● **4 ТРЕНІНГИ** для філій Суспільного мовника у Миколаєві, Хмельницькому, Чернівцях та Ужгороді

● **57 УЧАСНИКІВ** — члени команди Суспільного, серед яких журналісти, редактори, аналітики, продюсери та інші фахівці

Освітній онлайн-тест

У 2021 році ми **запустили тест** «Володар контенту: уяви себе модератором». Завдання — обрати серед запропонованих варіантів модерації контенту той, який відповідає стандартам свободи вираження у мережі. Понад 1000 осіб вже спробували свої сили, пройшовши освітній тест.

НЕЗАЛЕЖНА МЕДІЙНА РАДА

Незалежна медійна рада (НМР) — постійний громадський моніторинговий та консультативний орган, створений 2016 року громадськими організаціями за ініціативи ЦЕДЕМ. Раду заснували Центр демократії та верховенства права, Інститут масової інформації, Інтерньюз-Україна, Детектор Медіа та Фундація «Суспільність».

**У 2021 році Незалежна
медійна рада:**

РОЗГЛЯНУЛА 6 СКАРГ та видала 4 ВИСНОВКИ

щодо порушення журналістських стандартів, права на приватність, необ'єктивного, неповного та неправдивого висвітлення подій у медіа, порушення вимог висвітлення передвиборчого процесу та ін.

ПІДГОТУВАЛА 3 РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- **Як писати про бізнес** так, щоб це не було рекламою.
- **Як посилатися** на інформацію, взяту з інших медіа?
- **Як журналістам** долати професійне вигорання і формувати джерела підтримки.

ВИПУСТИЛА 2 ЗБІРНИКИ:

- Збірник **рекомендацій**.
- Збірник **висновків**.

ПРОВЕЛА 3 ОНЛАЙН-ЗАХОДИ:

- **Як висвітлювати військовий конфлікт** та уникати помилок.
- **Журналісти та блогери:** як (само)регулювати медійний простір України.
- **Практичний досвід саморегуляції:** як працює за кордоном і як має бути у нас.

УКЛАЛА МЕМОРАНДУМ

про співпрацю з Комісією
з журналістської етики

Незалежна медійна рада **була співорганізатором** Львівського медіа форуму, а члени НМР виступили на панелі «Практика захисту журналістів у судах і загрози, які стоять перед журналістами в контексті порушення їхніх прав».

**ПОРУШИЛА БАГАТО АКТУАЛЬНИХ ТЕМ
У 14 ЗАЯВАХ ТА 4 ПОЗИЦІЯХ, зокрема:**

- **Застосування санкцій** проти телеканалів «112 Україна», NewsOne та ZIK.
- **Переслідування** журналістів у Білорусі.
- **Недопущення ксенофобії** та розпалювання ворожнечі до біженців у медіа.
- **Недопущення насильницьких дій** проти журналістів програми «Схеми: корупція в деталях».

ПІДТРИМАЛА СУСПІЛЬНОГО МОВНИКА:

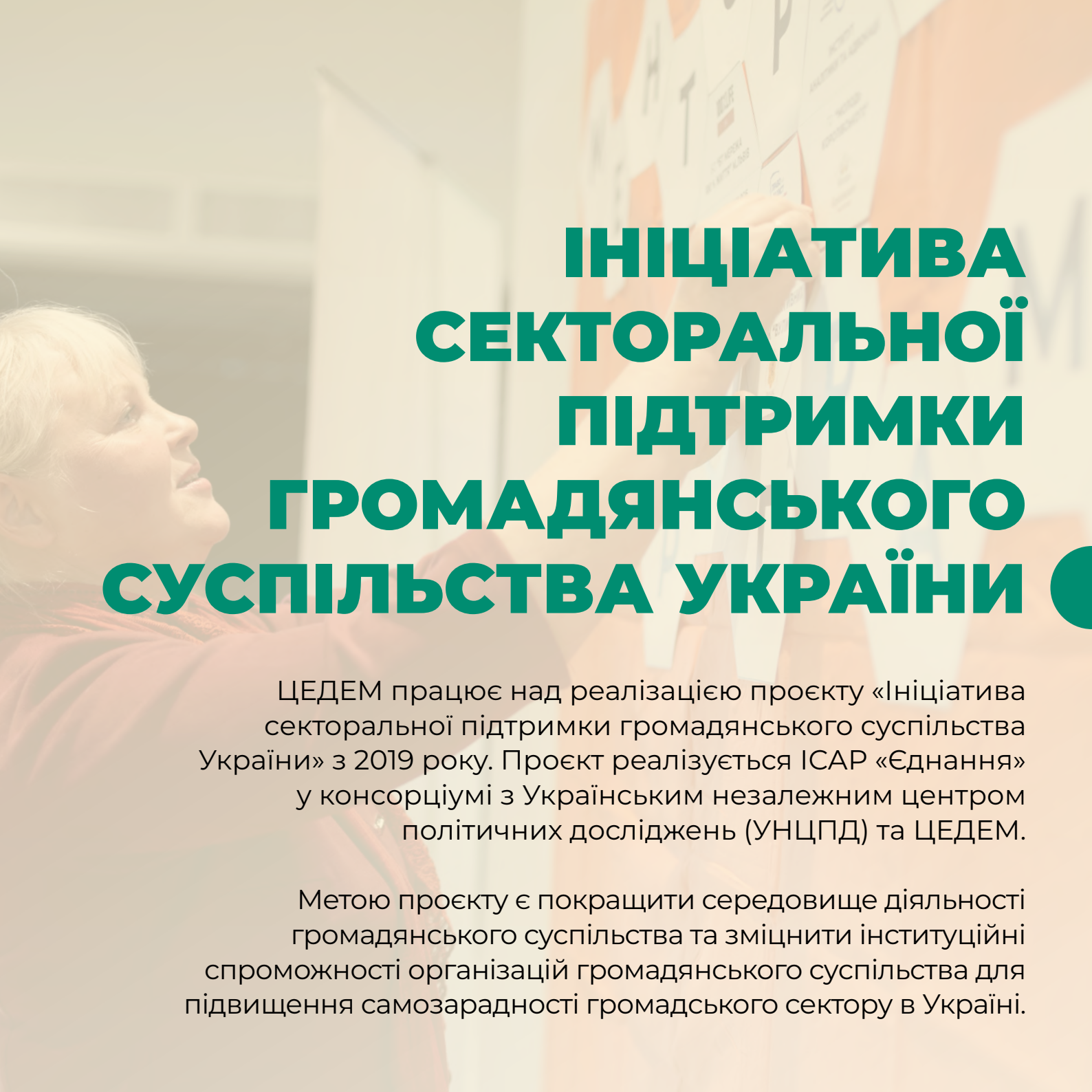
- **ВИДАЛА ПУБЛІЧНУ ЗАЯВУ** щодо припинення **тиску на суспільного мовника** та застереження до медіа утриматись від маніпуляцій навколо суспільного мовника заради власної вигоди.
- **ЗАКЛИКАЛА ВЕРХОВНУ РАДУ УКРАЇНИ належно фінансувати Суспільне** у 2022 році.

НАПРЯМ «ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО»

ЦЕДЕМ сприяє розвитку суспільства активних і відповідальних громадян та працює заради зміцнення демократичного суспільства в Україні.

Ми створюємо платформу для навчання, знайомства й об'єднання громадських активістів для потужних проєктів. У межах напрямку наша організація сприяє зміцненню

демократичного суспільства в Україні та працює над проєктами, мета яких — підвищити особисту відповідальність громадян у сфері здоров'я та громадської безпеки.

The background of the slide features a soft-focus photograph of a woman with blonde hair, seen from the side, looking upwards and to the right. She is positioned in the lower-left foreground. In the background, a wall is covered with various posters and documents, some of which are being held by a hand. The overall color palette is warm, with orange and beige tones. The title text is overlaid on the right side of the image in a bold, teal font.

ІНІЦІАТИВА СЕКТОРАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ

ЦЕДЕМ працює над реалізацією проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України» з 2019 року. Проєкт реалізується ІСАР «Єднання» у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та ЦЕДЕМ.

Метою проєкту є покращити середовище діяльності громадянського суспільства та зміцнити інституційні спроможності організацій громадянського суспільства для підвищення самозарадності громадського сектору в Україні.

У межах проєкту 2021 року ми **реалізували** кілька масштабних активностей:

- **ПРОВЕЛИ** другу Менторську програму для підсилення адвокаційних спроможностей новостворених організацій громадянського суспільства (ОГС) із різних куточків України
- **СТВОРИЛИ** **Платформу** за правові реформи для ОГС
- **ПІДГОТУВАЛИ** **юридичний посібник** «Алгоритми дій представників організацій громадянського суспільства у співпраці з правоохоронними органами» та безкоштовний онлайн-курс
- **ПРОВЕЛИ** **інформаційну кампанію** «Громадянське суспільство та влада — кращі практики співпраці» разом з МКІП та СКМУ
- **ОРГАНІЗУВАЛИ** низку інших активностей, зустрічей, дискусій та навчальних тренінгів у межах проєкту

Менторська програма в Україні 2.0

15 ОГС з РЕГІОНІВ покращили свою адвокаційну спроможність

15 ОГС-МЕНТОРІВ покращили свої менторські навички

15 ОГС розробили та частково втілили свої адвокаційні плани

93% менторів відзначили вплив програми на покращення своєї спроможності

86,7% менторів підтвердили свою готовність продовжувати менторську діяльність

9,4 з 10 — ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА МЕНТОРСЬКОЇ ПРОГРАМИ ВІД МЕНТОРІВ

У 2021 році ми започаткували також **програму підтримки випускників** Менторських програм.

Карта правових реформ для громадянського суспільства

У 2021 році ми **створили** моніторинговий інструмент для «Карти правових реформ для громадянського суспільства». Взяли участь у розробці **2 державних стратегій** і **Трирічного Плану** заходів на виконання Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства.

- **18 ВЛОГІВ-ІНТЕРВ'Ю «Реформи за кавою»**, присвячених викликам у сфері діяльності ОГС
- **ФОРУМ ПРАВОВИХ РЕФОРМ** для ОГС, вересень 2021 року: **понад 100 учасників**

2 адвокаційні кампанії

Протидія прийняттю законопроєкту **№4521** у сфері регулювання волонтерської діяльності

- **Спільна позиція** ОГС (понад **80 організацій**)
- **2 робочі зустрічі** з ОГС з напрацювання пропозицій для підготовки законопроєкту щодо стимулювання волонтерської діяльності в Україні

Запровадження **механізму** відсоткового відрахування в Україні:

- розроблено та презентовано **2 ЗАКОНОПРОЄКТИ**
- розроблено та презентовано **2 ПРОЄКТИ ПОСТАНОВ КМУ**
- **розроблено** і поширено **1 ВІДЕОРОЛИК**
- **розроблено** і поширено **5 ІНФОГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ**

Розвиток коаліцій та спільнот

- Провели 2-денну тренінгову програму з розвитку коаліцій (26 учасників від 13 регіональних коаліцій)
- Провели 6-місячний тренінг з розвитку коаліцій (20 учасників від 10 коаліцій)
- 8 КОАЛІЦІЙ ОГС отримали індивідуальні консультації з інституційного розвитку
- Розробили Посібник з інституційного розвитку коаліцій в Україні
- 6 ТРЕНІНГІВ ДЛЯ ОГС щодо інструментів правового захисту та цифрової безпеки проведено сумісно з ICAP Єднання та ICNL (45 визначних правозахисників та громадських активістів, 35 учасників з України, Росії, Білорусі, Казахстану, Азербайджану, Венесуели та Уганди)

Громадянське суспільство ІНІЦІАТИВА СЕКТОРАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ

Тренінги з питань безпеки

- 4 ВІЗИТИ І 2 ВЕБІНАРИ для ОГС, які працюють у сфері інклюзії та захисту внутрішньо переміщених осіб (ВПО)
- 5 ОНЛАЙН-ВОРКШОПІВ із цифрової безпеки для 140 представників ОГС (спільно з ICAP Єднання та ICNL)
- 11 ТРЕНІНГІВ серії «Активізм без травм та переслідувань» для 25 громадських радників з усіх куточків України (спільно з УМДПЛ)

Платформа «За правові реформи для ОГС»

У 2021 році ми розробили **стратегію** розвитку Платформи на найближчий час. **Провели 4 тренінги** (щодо децентралізації та співпраці з державними органами, комунікації реформ, співпраці ОГС з бізнесом, фандрейзингу).

115 УЧАСНИКІВ
налічує Платформа станом на кінець 2021 року.

Форум розвитку громадянського суспільства України

ЦЕДЕМ був співорганізатором 10-го Форуму розвитку громадянського суспільства України, організував і провів:

2 панелі «Фінансова сталість неприбуткових організацій: кращі практики від держави» та «Участь у Менторській програмі: виклик чи можливість?»

2 тематичні стенди

1 віртуальний експеримент-гру

- Проведено інформаційну кампанію «Географія відповідального активізму» у партнерстві з The Ukrainians.

Громадянське суспільство ІНІЦІАТИВА СЕКТОРАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ АКТИВІСТІВ ТА ОГС

3 ІНФОГРАФІКИ

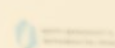
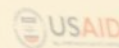
**5 АНІМОВАНИХ
ВІДЕО**

**15 ІНФОРМАЦІЙНИХ
МАТЕРІАЛІВ**

100 ВЧИНКІВ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ГРОМАДЯН

ЦЕДЕМ 2021 року розпочав проєкт
«100 ВЧИНКІВ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ГРОМАДЯН» —
довгостроковий проєкт, що передбачає створення
списку 100 вчинків відповідальних людей, які
позитивно змінюють як своє життя, так
і життя сім'ї, громади, міста.

МІЙ
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ
ВЧИНOK — ЦЕ —

Громадянське суспільство 100 ВЧИНКІВ ВІДПОВІДАЛЬНИХ ГРОМАДЯН

Це проєкт про людей. Небайдужих до себе, своєї родини, сусідів та міста. Тільки спільно з усіма ми можемо творити зміни, знаходячи одностудців і запалюючи їхні серця. Відповідальний вчинок може бути простим, але він точно несе в собі великий внесок для суспільства

Надія ШУВАР,

заступниця директорки з програмного розвитку ЦЕДЕМ

У 2021 році ЦЕДЕМ відібрав 19 регіональних координаторів — амбасадорів проєкту, які просувають культуру відповідальності у своїх містах (Львів, Луцьк, Івано-Франківськ, Чернівці, Дрогобич (Львівська обл.), Одеса, Херсон, Миколаїв, Дніпро, Сєверодонецьк, Краматорськ, Харків, Чугуїв (Харківська обл.), Полтава, Суми, Чернігів, Черкаси, Острог).

● **34 ФАСИЛІТАЦІЙНІ СЕСІЇ** у Києві та 19 містах в регіонах

● **ПОНАД 600 УЧАСНИКІВ** — члени громадських організацій та громадські активісти, приватні підприємці, ІТ-спеціалісти, представники творчих професій, вчителі шкіл, викладачі ВНЗ, студенти, депутати місцевих рад та інші.

У результаті учасники сесій
напрацювали список із

ПОНАД 1000 ВЧИНКІВ

Ми **опублікували** 9 історій про відповідальних громадян — звичайних людей, чиї дії мають значний вплив як на їхнє життя, так і на життя інших.

Разом із нашим медійним партнером The Ukrainians ми випустили перше інтерв'ю про відповідальний вчинок, пов'язаний із донорством крові — **«Ваша кров сьогодні рятувала життя»**.

Також опублікували дві колонки

- **«10 незвичних відповідальних звичок, що змінять Україну на краще»** (авторка Олесь Холопик, директорка ЦЕДЕМ, опубліковано у НВ)
- **«Сім дій відповідальної людини, які можна зробити не виходячи з дому»** (авторка Надія Шувар, опубліковано в «Діловій столиці»)

ВІДКРИТИЙ УНІВЕРСИТЕТ РЕФОРМ

Відкритий університет реформ — це освітній проєкт для молодих змінотворців про реформи в Україні, перспективи та проблеми їх втілення, а також навички, необхідні майбутнім учасникам реформ.

Перший набір до Відкритого університету реформ (ВУР) відбувся 2015 року. З того часу ВУР проводить набори двічі на рік. Проект включає суботні лекції з відомими реформаторами України та небайдужими активістами, тренінги з особистісного розвитку та можливість реалізувати власний проект з командою вурівців. Втілити отримані знання учасники можуть на стажуваннях у громадських організаціях чи державних органах.

У 2021 році через пандемію COVID-19 ВУР-13 та ВУР-14 відбувались онлайн.

60 випускників

8 реалізованих проєктів:

ВУР-13

- «Аби почули»
- «Піратолови»
- «Супергерої для громади»
- «ДЕБАТУЙ! РЕФОРМУЙ!»

ВУР-14

- «UANOMICS»
- «SAFEпопутка»
- «АНТИscore»
- «Культура реформИ»

60 активних молодих людей пройшли стажування в організаціях громадянського суспільства та державних структурах, де побачили зсередини, як влаштована робота цих організацій.

“Сьогодні найбільший виклик у світі — не у розповсюдженні демократії (як думали політики протягом всього 20-го століття), а у побудові сучасних держав — бюрократій, здатних виконувати свої функції. Бо якісна бюрократія – це спроможність виконання державою своїх функцій: як базових (монополія на насильство, інфраструктура), так і більш складних (освіта, регулювання монополій, перерозподіл благ)

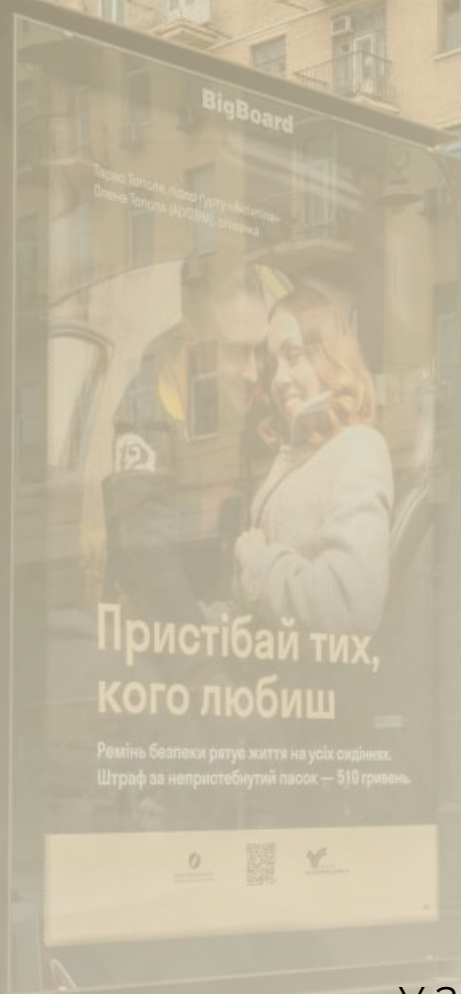
Олександр СТАРОДУБЦЕВ,

*Український серійний реформатор:
Прозорро, НАДС, НАЗК*

“Реформи вже стали невід’ємною частиною нашого життя, і дуже важливо, щоб молодь ставала механізмом втілення цих змін. Нам потрібен свіжий погляд на проблеми та інноваційні рішення. ВУР є колискою нових змінотворців, які змінюють нашу країну на краще

Оксана ІГНАТЕНКО,

учасниця 14 набору Відкритого університету реформ

КАМПАНІЯ «ЗА БЕЗПЕЧНІ ДОРОГИ»

У 2021 році Кампанія «За безпечні дороги», що ініційована ЦЕДЕМ, продовжила працювати над зменшенням рівня смертності і травматизму на українських дорогах через адвокацію змін державної політики у сфері безпеки дорожнього руху.

Громадянське суспільство КАМПАНІЯ «ЗА БЕЗПЕЧНІ ДОРОГИ»

Підвищення штрафів за ігнорування пасків безпеки, перевищення швидкості та використання телефонів за кермом

У 2021 році набрав чинності Закон України **№1231-IX**, який посилив відповідальність за перевищення швидкості, ігнорування ремінів безпеки та дитячих крісел, використання телефонів за кермом. Кампанія «За безпечні дороги» адвокатувала підвищення відповідальності за дані порушення з 2016 року, адже саме ці фактори ризику призводять до великої кількості смертей і травм на українських дорогах.

Запуск системи автоматичної фотовідеофіксації порушень ПДР

Протягом чотирьох років команда ЦЕДЕМ спільно з партнерами адвокатувала запуск такої системи.

- У 2021 році **кількість** комплексів автоматичної фото/відеофіксації порушень ПДР **сягнула 270**.
- Кількість ДТП із загиблими та/або травмованими на ділянках встановлення комплексів **зменшилася на 65%**.

Інформаційно-просвітницька робота Кампанії

2

інформаційні кампанії

Ми стали інформаційним партнером **кампанії «Пристібайся — не жахайся!»**, яку впроваджує Національна поліція та Консультативна місія ЄС (КМЕС) в Україні, а також запустили **інформаційну кампанію «Пристібай, кого любиш»** спільно з The Ukrainians Media та відомими українцями та українками. Нашими амбасадорами стали лідер гурту «Антитіла» Тарас Тополя, співачка Alyosha, письменник Богдан Логвиненко та учасники експедиції Ukraïner, ведуча «Телебачення Торонто» Олександра Гонтар, а також автогонщиця, керівниця фронтової медичної команди швидкого реагування «Вітерець» Галина Алмазова.

Кампанія включала розміщення постерів зовнішньої реклами та поширення відеороликів.

- **Аналітичний матеріал** щодо запровадження системи штрафних балів за порушення ПДР в Україні
- Інтерв'ю Олесі Холопик, директорки ЦЕДЕМ, **для видання The Ukrainians**

2021 року ми також **провели** **другі Road Safety Talks** для ОГС та державних установ, які працюють у сфері безпеки дорожнього руху.

КИЇВ БЕЗ ТЮТЮНОВОГО ДИМУ

ЦЕДЕМ підтримує здоровий спосіб життя та з 2010 року бореться з тютюнопалінням в Україні, втілюючи проєкт «Київ без тютюнового диму» в співпраці з Коаліцією громадських організацій «За вільну від тютюнового диму Україну!».

У 2021 році ЦЕДЕМ спільно з партнером ГО «Життя» продовжив активно адвокатувати посилення державної політики з контролю за тютюном.

Результатом наших зусиль стало ухвалення комплексного антитютюнового Закону №1978-ІХ, який передбачає:

- нові вимоги до виробників та імпортерів тютюнових виробів;
- заборону будь-якої реклами і спонсорства всіх тютюнових виробів та електронних пристроїв;
- регулювання новітніх тютюнових виробів (IQOS, glo, електронні сигарети) як звичайних тютюнових виробів;
- заборону куріння в громадських місцях всіх без винятку тютюнових виробів та електронних пристроїв;
- нові графічні попередження про шкodu куріння на пачках.

Юристи ЦЕДЕМ разом із партнерами відповідали на виклики, пов'язані із впливом тютюнового лобізму на парламентську діяльність і редакційну політику медіа.

Ми розпочали комплексну програму моніторингу рекламної і спонсорської активності тютюнової промисловості в Україні.

Співпраця з вотчдогами Вокс Україна та Детектор медіа звернула більшу увагу суспільства на потребу посилити політику контролю за тютюном та обмежити вплив тютюнової індустрії.

За рік ЦЕДЕМ надав партнерам **БЛИЗЬКО 100 КОНСУЛЬТАЦІЙ** з правових питань антитютюнової політики, аналізу законопроектів тощо. Також ЦЕДЕМ забезпечив юридичну підтримку народним депутатам та урядовцям з різних питань, пов'язаних із регулюванням тютюну в Україні.

The background image shows a blurred scene of a person standing at the front of a room, gesturing while speaking to a group of people seated at tables. The setting appears to be a modern meeting or training space with large windows in the background.

НАВЧАЛЬНІ ПРОЄКТИ В СФЕРІ АДВОКАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ

Центр демократії та верховенства права активно працює у сфері адвокації важливих для суспільства рішень. Ми надаємо підтримку іншим організаціям та активістам, робота котрих пов'язана з адвокацією. Ми підтримуємо ті організації громадянського суспільства, що вирішують актуальні проблеми своїх громад та регіонів, а також проводимо навчальні проєкти для активістів, котрі працюють або лише починають свій шлях у сфері адвокації.

Громадянське суспільство НАВЧАЛЬНІ ПРОЄКТИ В СФЕРІ АДВОКАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ

Школа адвокації

Школа адвокації — освітній проєкт ЦЕДЕМ для людей з активною громадянською позицією, представників громадських організацій та рухів, які мають базовий досвід адвокаційної діяльності й зацікавлені в поглибленні знань і подальшій роботі у сфері адвокації.

2021 року ми вшосте провели Школу адвокації і вдруге — в онлайн-форматі. Учасниками стали **25 ПРЕДСТАВНИКІВ** громадських ініціатив із різних куточків України.

Під час навчання лектори поділилися досвідом, як пройти шлях від визначення проблеми до успішного втілення змін. Тренери не лише розповіли учасникам теоретичні засади адвокаційного процесу, а й допомогли закріпити здобуті знання на практиці. У результаті учасники отримали практичні інструменти для ефективної взаємодії зі стейкхолдерами.

Школа комунікації

Успішна робота організацій громадянського суспільства неможлива без грамотної комунікації, тому ЦЕДЕМ допомагає їхнім комунікаційникам підвищувати рівень кваліфікації. У 2021 році ми провели вже другу Школу комунікації для PR та SMM-спеціалістів, які працюють у громадському секторі.

30 учасників з різних регіонів України навчилися будувати довгострокові комунікаційні стратегії та проводити успішні адвокаційні кампанії. Зокрема, вони дізналися, як розробляти медіа-стратегії, визначати комунікаційні цілі та цільові аудиторії для адвокаційних кампаній, як долати кризи та ефективно працювати зі ЗМІ, а також як використовувати діджитал-інструменти.

КОМУНІКАЦІЇ

У 2021 році команда ЦЕДЕМ продовжила роботу з висвітлення важливих тем, що потребували роз'яснення для суспільства.

Досягнення комунікаційного напрямку:

456

публікацій та згадок у медіа

131

цитування експертів у медіа

ПОНАД 500 000

переглядів сайту cedem.org.ua

ПОНАД 800 000

охоплення сторінки у Фейсбуці (порівняно з охопленням 213 тисяч у 2020-му році)

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Структура
надходження
коштів 2021 року

“ Фінансова звітність,
що додається,
складена в усіх суттєвих
аспектах відповідно до
умов Угоди

аудиторська компанія
ТОВ «Аудиторська фірма «МК
АУДИТ»

Донор	Отримано (грн)	%
ICAP «Єднання» — Агентство США з міжнародного розвитку	9 211 871,94	33,09%
Шведське агентство з питань міжнародної співпраці та розвитку (SIDA)	8 985 415,06	32,27%
Інтерньюз Нетворк — Агентство США з міжнародного розвитку	4 161 266,33	14,95%
Фонд «Майбутнє без куріння»	3 347 891,62	12,02%
Національний демократич- ний інститут (НДІ) — Агентство США з міжнародного розвитку	1 010 267,60	3,63%
Європейський центр некомерційного права (ECNL)	744 942,23	2,68%
Кімонікс Інтернешнл Інк. — Агентство США з міжнародного розвитку	381 335,00	1,37%
Разом	27 842 989,78	100%

Витрати ЦЕДЕМ
у 2021 році

	Витрати (грн)	%
Громадянське суспільство	9 090 057,97	41,47%
Персонал	5 282 025,25	24,10%
Незалежні медіа	3 699 911,97	16,88%
Адміністративні витрати	3 099 780,86	14,14%
Верховенство права	747 340,56	3,41%

ДОНОРИ ТА ПАРТНЕРИ

ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

www.cedem.org.ua
info@cedem.org.ua

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[Youtube](#)